

Notat

Marts 2023

Ny EU-analyse understreger EU-landenes manglende maritime kapaciteter

Rådet for Den Europæiske Unions interne forskningstjeneste har netop offentliggjort en analyse, som fremhæver vigtigheden af, at et samlet Europa står stærkt også på søsiden, og at EU bør lægge større vægt på havenes strategiske rolle.

Ifølge analysen er EU i dag ikke en egentlig sømagt, selv om EU anser sig selv for at være en global maritim aktør. EU har en kystlinje, der strækker sig over 70.000 km med direkte adgang til fire havområder og to oceaner. EU er samtidig dybt afhængig af havet i forhold adgang til energi, information, handel samt fødevarer. Analysen peger endvidere på, at vi ser ind i en verden med øget militær spænding til søs, accelererende klimaændringer, øget pres på maritime ressourcer og store forstyrrelser i handelsmønstrene.

Til trods for dette lægger EU mindre vægt på den strategisk vigtige rolle og store betydning, som havene udgør – i modsætning til konkurrerende stater og verdensdele. Dette kan blandt andet ses ved, at EU ikke længere er den sømilitære magt, som dets medlemslande tidligere har været. Under Den Kolde Krig var det hovedsageligt de europæiske lande, som havde verdens stærkeste flåder. Men ifølge analysen vil det fra 2030 være lande som USA, UK, Kina, Indien og Rusland, der har de stærkeste flåder i verden, efterfulgt af Japan og Sydkorea. Dermed er der ifølge analysen et skifte i gang, hvor den globale maritime magtbalance rykker fra Europa mod Asien.

Ifølge analysen har EU's konkurrenter som f.eks. Kina, Rusland, Tyrkiet og Indien i højere grad fokus på havets strategiske rolle, og det er også i dette lys, at man skal se landenes stigende fokus på at opbygge større og mere højteknologiske flåder. Igennem opbygningen af stærke flådestyrker ønsker disse lande at øge deres kontrol og indflydelse på regionalt og globalt plan i forhold til blandt andet adgangen til de store naturressourcer, som havene indeholder, samt på de globale maritime handelsveje, som har enormt stor strategisk betydning for verdensøkonomien.

Udover opbygningen af stærke flåder, ses flere af disse stater i stigende grad også at gøre brug af hybride magtmidler til at sprede deres indflydelse på det maritime område. Kina gør f.eks. brug af civile fartøjer til at markere landets tilstedeværelse i omstridte farvande i bl.a. Det Sydkinesiske Hav, og landet har også langsigtet fokus på at få adgang til de råmaterialer, som findes på havets bund, herunder via hybride magtmidler. Andre stater har i stigende grad fået øjnene op for den stigende mængde kritisk infrastruktur, der findes på havets bund, samt hvor sårbar den er.

Med konkurrerende landes stigende interesse og fokus på havets strategiske betydning og de muligheder,

der ligger heri for at sprede indflydelse på regionalt og globalt plan, stiller det større krav til et mere samlet EU. Analysen konkluderer, at et samlet EU bør øge sit fokus på havets strategiske betydning og de sikkerheds- og konkurrencemæssige perspektiver heraf.

Udover i højere grad at anerkende havets strategiske betydning, peger analysen også på nødvendigheden af, at EU i højere grad oparbejder strategisk autonomi i forhold til at råde over egne havne, værfter samt en stærk maritim industri.

Dette er nødvendigt, hvis EU selv skal kunne producere og vedligeholde såvel civile som militære fartøjer, samt opbygge større og mere kapable flådestyrker, der kan tage hånd om udfordringer på det maritime område samt styrke EU's indflydelse i de strategiske maritime zoner.

For hvis ikke dette sker, vil et samlet EU i fremtiden ikke kunne håndtere udfordringerne på det maritime område, hvilket vil gøre EU endnu mere sårbar på det maritime område, end det allerede er i dag, fastslår analysen.